

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET AL MEDI AMBIENT (ANIMALS)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 29 de maig de 2024, la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- A la zona de l'avinguda Diagonal, 75, i voltants hi havia una plaga d'arnes que estava afectant la qualitat de vida del veïnat, ja que els impedia obrir les finestres o, fins i tot, gaudir de l'espai públic.
- Les molèsties arribaven al punt de trobar la roba estesa completament tapada per una capa d'arnes. Les arnes entraven als habitatges, amb el risc de fer malbé tant la roba com els aliments.
- Havia comunicat aquesta situació a l'Ajuntament, i havien respost que no suposava un perill per a la salut de les persones ni dels animals, i els recomanaven utilitzar barreres físiques.
- Considera que no tothom pot posar xarxes a les finestres o utilitzar aire condicionat o assecadores de roba per evitar les molèsties.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a **l'Àrea d'Ecologia Urbana** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 3 de juny de 2024 es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 16 de juliol de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa les actuacions dutes a terme per l'Ajuntament per gestionar la presència de l'insecte al qual es refereix la interessada.

CONSIDERACIONS

1. Sobre l'*Archips xylosteana* (cigarrer)

L'informe municipal puntualitza, en primer lloc, que l'insecte al qual es refereix la ciutadana és l'*Archips xylosteana*, anomenat *cigarrer*, una espècie d'arna.

Les femelles d'aquest insecte dipositen els ous en massa a les branques o als tronc dels arbres. Els ous hivernen i les larves es desclouen durant la primavera i adopten la forma de cuc. En els primers estadis, s'alimenten de fulles i brots. Entre finals de maig i juny entren en un segon estadi, anomenat de *pupació*, durant el qual l'insecte deixa d'alimentar-se i s'oculta en una càpsula on desenvolupa les potes i les ales i, durant aquesta fase, s'oculta en fulles plegades. A partir d'aquest estadi, al cap de 9 o 12 dies, els insectes adults sorgeixen convertits en una mena de papallona.

El Departament de Control de Plagues de Parcs i Jardins va consultar experts entomòlegs de la Universitat Autònoma de Bellaterra i de Sanitat Vegetal del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, que van informar que l'insecte en qüestió no es considera un organisme nociu que produeix danys a les persones i, per tant, no són declarats en quarantena a fi d'aplicar mesures que n'evitin la propagació.

L'Ajuntament puntualitza que aquest tipus d'insecte en cap cas s'alimenta de teixits de la roba ni d'aliments i, per tant, en cas que s'introdueixin en un domicili no hi ha aquest risc.

2. La presència i la gestió de cigarrers a la ciutat de Barcelona

Durant la primavera, el Departament de Control de Plagues de l'Ajuntament va rebre un total de nou queixes sobre la presència de cigarrers al voltant d'aquella adreça.

L'informe municipal indica que el dia 5 de juny, uns dies després de la intervenció de la Sindicatura en aquesta qüestió, es va fer una inspecció a l'adreça indicada per la persona interessada i es va observar que les fulles dels plàtans presentaven

l'enrotllament característic provocat per les larves de cigarrer, però no es va trobar la presència de larves ni d'adults.

Al llarg dels anys 2022 i 2023, el consistori ha treballat en la recopilació dels carrers on s'ha detectat l'insecte, i posteriorment s'ha detallat en un plànol. Aquesta informació permet conèixer la dispersió de l'insecte i determinar les ubicacions per col·locar-hi trampes de captura. L'Ajuntament manté que aquesta estratègia facilita informació del nivell poblacional i de la corba de vol de l'insecte, però no es pot considerar un mètode directe de lluita per reduir el nombre d'individus.

A continuació, es facilita un quadre sobre les ubicacions i les captures efectuades fins al moment:

DISTRICTE	UBICACIÓ	CODI ARBRE	9/5/2024	23/5/2024	5/6/2024
			CAPTURES	CAPTURES	CAPTURES
SANT MARTÍ	C. Andrade - C. Selva de Mar	0032181AR	15	0	0
SANT MARTÍ	Av. Diagonal - C. Bac de Roda	0024718AR	8	2	0
SANT MARTÍ	C. Josep Pla - C. Pere IV	0320253AR	3	2	0
SANT MARTÍ	Av. Diagonal - C. Josep Pla	0235699AR	0	0	0
TOTAL			26	4	0

L'Ajuntament ha consultat personal expert en la matèria sobre la possibilitat d'alliberar fauna útil per controlar el cigarrer. En aquest sentit, el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació autoritza el parasitoide *Trinchogramma cacoeciae* com a possible depredador. Aquesta espècie parasita els ous dels cigarrers, però l'única empresa que la té registrada no n'ha fet cria massiva i, per tant, no està disponible comercialment.

També el protocol d'actuació de Parcs i Jardins segueix estrictament les directrius del Reial decret 1311/2012, que insta a reduir l'ús de tractaments fitosanitaris en favor del control integral de plagues i prioritza els tractaments de menys a més impacte en les persones i en el medi ambient.

Entre els objectes del reial decret es troba el foment de la gestió integrada de plagues i de plantejaments o tècniques alternatives, tals com els mètodes no químics. És per això que els tractaments químics només es fan servir en casos molt justificats, quan els insectes poden afectar la seguretat i la salut de la població, com és el cas de la processonària del pi o del morrut de les palmeres.

Ara bé, no podem obviar les molèsties que provoca aquest insecte quan entra als habitatges. En aquest sentit, la Llei 18/2009, de 22 d'octubre, de salut pública, recorda a l'Administració l'obligació de tractar les plagues invasores per tal de garantir la tranquil·litat a la ciutadania ja que, en última instància, és la seva obligació garantir i vetllar pel desenvolupament correcte de la vida íntima i personal (arts. 6.3.i i 52.g).

Així i tot, atesa la manca d'afectació a la salut de les persones i dels animals, no queda justificada la realització d'un tractament fitosanitari, ja que podria crear més perjudicis a la població que les possibles molèsties ocasionades per l'insecte.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Àrea d'Ecologia Urbana ha estat adequada pel que fa al tractament i la gestió davant la presència de l'insecte anomenat *cigarrer*.**

Això no obstant, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a l'Àrea d'Ecologia Urbana** que, de cara a la pròxima desclosa de l'insecte, s'intensifiqui la recerca de fauna auxiliar per introduir-la als llocs amb més afectació a fi de controlar-ne la població.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.